

Brüsszel, 2018. március 28.

KÖZLEMÉNY AZ ÉRDEKELT FELEK RÉSZÉRE

AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG EU-BÓL VALÓ KILÉPÉSE ÉS A SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ UNIÓS SZABÁLYOK

Az Egyesült Királyság 2017. március 29-én az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikkének megfelelően bejelentette az Unióból való kilépésre vonatkozó szándékát. Ez azt jelenti, hogy az elsődleges és másodlagos uniós jogszabályok 2019. március 30-án közép-európai idő szerint 00:00 órától („a kilépés időpontja”) kezdődően nem alkalmazandók többé az Egyesült Királyságra, kivéve, ha a kilépésről rendelkező, megerősített megállapodás¹ eltérő időpontot határoz meg². Az Egyesült Királyság ezt követően „harmadik ország”³ lesz.

A kilépésre való felkészülés nemcsak az EU és a nemzeti hatóságok ügye, hanem a magánfeleket is érinti.

A – különösen a kilépésről rendelkező megállapodás tartalmával kapcsolatos – jelentős bizonytalanságokra tekintettel az érintett személyeket emlékeztetni kell azokra a jogi következményekre, amelyeket figyelembe kell venni akkor, amikor az Egyesült Királyság harmadik országgá válik.

A kilépésről rendelkező esetleges megállapodásban foglalt bármely átmeneti intézkedéstől függően a kilépés időpontjától kezdődően a szerzői jogra vonatkozó uniós szabályok már nem alkalmazandók az Egyesült Királyságra.

1. AZ EU ÉS AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÖZÖTTI KAPCSOLATRA A SZERZŐI JOG TEKINTETÉBEN A FŐ NEMZETKÖZI (TÖBBOLDALÚ) SZERZŐI JOGI EGYEZMÉNYEK LESZNEK IRÁNYADÓK

Az Egyesült Királyság és az EU a szerzői jogról szóló fő nemzetközi (többoldalú) szerződések közül számos ilyen szerződésnek szerződő felei, így például a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) Szerzői Jogi Szerződésének (WTC), a WIPO

¹ Az Egyesült Királysággal folyamatban vannak a kilépésről rendelkező megállapodásra irányuló tárgyalások.

² Ezenkívül az Európai Unió működéséről szóló szerződés 50. cikkének (3) bekezdésével összhangban az Európai Tanács az Egyesült Királysággal egyetértésben egyhangúlag határozhat úgy, hogy a Szerződések hatálya az Egyesült Királyságra nézve egy későbbi időpontban szűnik meg.

³ A harmadik ország olyan ország, amely nem tagja az EU-nak.

Előadásokról és a Hangfelvételekről szóló Szerződésének (WPPT)⁴ és a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodásnak (TRIPS-megállapodás)^{5, 6}

Az e megállapodásokban meghatározott kötelezettségekkel és különösen a „nemzeti elbánás” és a TRIPS-megállapodás hatályán belül a védelemre való jogosultság feltételeinek megfelelő állampolgárok és jogi személyek esetében alkalmazandó „legnagyobb kedvezményben részesített nemzet” elveivel összhangban a kilépés időpontjától kezdődően a nemzetközi keret lesz irányadó a következőkre:

- a szerzői jog és a szerzői joggal szomszédos jogok (például a szerzők kizárólagos joga a többszörözésre, terjesztésre, bérbeadásra, közvetítésre és hozzáférhető tételére; valamint adott esetben ugyanezen jogok biztosítása a szomszédos jogok jogosultjai – például hangfelvétel-előállítók, előadóművészek és műsorszolgáltató szervezetek számára is);
- a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmének időtartama;
- a technológiai védelmi intézkedésekkel és a jogkezelési információkkal kapcsolatos kötelezettségek;
- adatbázisok, kivéve az alább ismertetett eseteket;
- számítógépes programok;
- félvezető termékek topográfiája;
- a szerzői jog érvényesítése (a TRIPS-megállapodás 3. részében szereplő szellemi tulajdon-jogok egyikeként), beleértve a határokon alkalmazott intézkedéseket is.

Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a fent említett többoldalú nemzetközi megállapodások nem biztosítanak a jelenleg a szellemi jogokra vonatkozó uniós vívmányokban meghatározottakkal azonos típusú vagy szintű védelmet bizonyos jogok és adott esetben az ilyen jogokkal kapcsolatos kivételek és korlátozások tekintetében. Emellett az uniós vívmányok rendelkeznek bizonyos különös szabályokról vagy sajátos, határokon átnyúló intézkedésekről, melyek a jogosultak vagy felhasználók javát szolgálják a belső piacon és/vagy olyan jogok kezelése érdekében, amelyeknek nincs megfelelőjük a nemzetközi egyezményekben.

A fentiek alapján az Egyesült Királyság kilépése különösen a következő következményekkel jár a szerzői jog és a szerzői joggal szomszédos jogok terén:

⁴ <http://www.wipo.int/treaties/en/>

⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

⁶ Az Egyesült Királyság emellett az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezménynek is részes fele, míg az EU nem. Az EU-nak azonban a WTC [a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) Szerzői Jogi Szerződése] 1. cikkének (4) bekezdése értelmében alkalmaznia kell a Berni Egyezmény 1–21. cikkét és függelékét.

2. SAJÁTOS KÖVETKEZMÉNYEK A SZERZŐI JOG TERÉN

- **Műsorsugárzók:** A műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló 93/83/EGK irányelv⁷ többek között úgy rendelkezik, hogy a műholdas nyilvánossághoz közvetítésre csak abban a tagállamban kerül sor, ahonnan a műsorhordozó jeleket a közvetítési láncba juttatják, azaz lokalizálja a szerzői jog tekintetében releváns jogszabályokat a hasznosítás engedélyezésének tekintetében. Tehát a művek vagy egyéb védelem alatt álló teljesítmények közvetítéséhez a műsorsugárzóknak csak abban a tagállamban kell engedélyeztetniük a szerzői jogokat, ahonnan a műsorhordozó jeleket a közvetítési láncba juttatják. A kilépés időpontjától kezdve az Egyesült Királyságban működő műsorsugárzók nem élvezhetik az irányelvben meghatározott mechanizmus előnyét, amikor uniós ügyfeleknek nyújtanak határokon átnyúló műholdas műsorterjesztési szolgáltatást, és minden olyan tagállamban engedélyeztetniük kell a szerzői jogokat, amelybe eljutnak a jelek. Ennek megfelelően az EU-ban működő műsorsugárzók nem élvezhetik az irányelvben meghatározott mechanizmus előnyét, amikor egyesült királyságbeli ügyfeleknek nyújtanak határokon átnyúló műholdas műsorterjesztési szolgáltatást, és az összes érintett jogosult tekintetében gondoskodniuk kell a szerzői jogok engedélyeztetéséről, amennyiben az Egyesült Királyságba kívánnak műsort sugározni.
- **Közös jogkezelés (zeneművek online felhasználására vonatkozó jogok):** A szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló 2014/26/EU irányelv⁸ 30. cikke értelmében egy közös jogkezelő szervezet bizonyos esetekben köteles képviselni egy másik közös jogkezelő szervezetet több területre kiterjedő hatályú engedélyezés terén (zeneművek online felhasználására vonatkozó jogok tekintetében). A kilépés időpontjától az uniós közös jogkezelő szervezetek nem kötelesek a 2014/26/EU irányelv 30. cikke értelmében az Egyesült Királyságban működő közös jogkezelő szervezetet képviselni több területre kiterjedő hatályú engedélyezés terén, és viszont.
- **Árva művek:** Az EU-ban egyes kulturális intézmények az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól szóló 2012/28/EU irányelv⁹ értelmében részesülhetnek az árvamű-jogállás kölcsönös elismerésének rendszeréből származó előnyökkel. E rendszer lehetővé teszi számukra a mű digitalizálását és internetes hozzáférhetővé tételét valamennyi tagállamban azt követően, hogy valamely tagállam elismerte a mű árvamű-jogállását.

A kilépés időpontjától kezdve a 2012/28/EU irányelv rendelkezéseiben meghatározott kölcsönös elismerési mechanizmus az Egyesült Királyság és az EU viszonylatában nem lesz alkalmazandó. Ebből következően az Egyesült Királyságban a kilépés

⁷ A Tanács 93/83/EGK irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról (HL L 248., 1993.10.6., 15. o.).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/26/EU irányelve (2014. február 26.) a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről (HL L 84., 2014.3.20., 72. o.).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/28/EU irányelve (2012. október 25.) az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól (HL L 299., 2012.10.27., 5. o.).

idejéig elismert árva művek ilyen jogállásának az EU-ban a 2012/28/EU irányelv alapján való elismerése hatályát veszti, és ugyanez érvényes az EU-ban elismert árva művekre, mivel a 2012/28/EU irányelv szerinti kölcsönös elismerési rendszer az Egyesült Királyságra már nem fog vonatkozni. Ez tehát azt jelenti, hogy az EU-ban működő kulturális intézmények ezt követően nem élhetnek az Egyesült Királyságból származó árva műveknek az irányelv értelmében engedélyezett felhasználási módjaival, különösen ami azok internetes hozzáférhetővé tételét illeti, és viszont.

- **A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítése:** A szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól szóló (EU) 2017/1564 irányelv¹⁰ kötelező kivételt vezet be a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek és az ezen személyek érdekében működő jogosított szervezetek javára. Az irányelv emellett úgy rendelkezik, hogy az ilyen jogosított szervezetek más tagállambeli kedvezményezett személy vagy jogosított szervezet érdekében is élhetnek e kivétellel, továbbá a kedvezményezett személyek és jogosított szervezetek bármely tagállamban letelepedett jogosított szervezettől elérhetik a hozzáférhető formátumú példányokat.

A kilépés időpontjától az egyesült királyságbeli személyek nem szerezhettek hozzáférhető formátumú példányokat az EU-ban letelepedett jogosított szervezetektől az (EU) 2017/1564 irányelv szerinti keretrendszer alapján. Hasonlóképpen, az EU-ban letelepedett jogosított szervezetek és kedvezményezett személyek sem szerezhettek hozzáférhető formátumú példányokat az Egyesült Királyságban letelepedett jogosított szervezetektől.

A hozzáférhető formátumú példányoknak az EU és a marrákési szerződést megerősítő harmadik országok¹¹ közötti cseréjét a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló, az Unió és harmadik országok közötti cseréjéről szóló (EU) 2017/1563 rendelet¹² szabályozza. E tekintetben fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az Egyesült Királyság jelenleg nem részes fele a marrákési szerződésnek.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1564 irányelve (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes műveknek és más teljesítményeknek a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól (HL L 242., 2017.9.20., 6. o.). Ezt az irányelvet 2018. október 11-ig kell átültetni.

¹¹ A vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákési szerződés.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1563 rendelete (2017. szeptember 13.) a szerzői és szomszédos jogi védelemben részesülő egyes művek és más teljesítmények hozzáférhető formátumú példányainak a vakok, látáskárosultak és nyomtatott szöveget egyéb okból használni képtelen személyek érdekét szolgáló, határokon átnyúló, az Unió és harmadik országok közötti cseréjéről (HL L 242., 2017.9.20., 1. o.). A rendeletet 2018. október 12-től kell majd alkalmazni.

- **Az online tartalmak hordozhatósága:** Az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról szóló (EU) 2017/1128 rendelet¹³ megállapítja, hogy az online tartalomszolgáltatásnak olyan előfizető részére történő nyújtását, aki ideiglenesen tartózkodik egy tagállamban, az e szolgáltatáshoz való előfizetői hozzáférést és az e szolgáltatás előfizető általi igénybevételét úgy kell tekinteni, hogy arra kizárólag az előfizető lakóhelye szerinti tagállamban kerül sor.

A kilépés időpontjától kezdve az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkező személyek az EU-ban való utazásaik során nem élhetnek a digitális tartalmakra vonatkozó előfizetések előnyeivel; valamint az Egyesült Királyságban letelepedett online tartalomszolgáltatóknak meg kell felelniük az azon uniós tagállamban vagy tagállamokban érvényes szabályoknak, ahol szolgáltatást kívánnak nyújtani előfizetőiknek – beleértve azt is, hogy engedélyeztetniük kell az összes érintett szerzői jogot az érintett tagállamban vagy tagállamokban.

- **Az adatbázisokra vonatkozó sui generis jog:** Az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK irányelv¹⁴ 7. cikke meghatározott feltételek mellett védelmet biztosít az uniós tagállamok adatbázis-előállítói számára (a továbbiakban: az adatbázisokra vonatkozó sui generis jog). A 96/9/EK irányelv 11. cikke a kedvezményezettek számára a sui generis jog alapján biztosított védelmet azon adatbázis-előállítókra (vagy jogosultakra) korlátozza, akik valamely tagállam állampolgárai, akiknek szokásos tartózkodási helye az EU területén van, valamint a valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott gazdasági társaságokra (amennyiben ez utóbbiak létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az EU-ban van).

A kilépés időpontjától az Egyesült Királyság állampolgárai (amennyiben szokásos tartózkodási helyük nem az EU területén van) és az Egyesült Királyság jogszabályai alapján létrehozott gazdasági társaságok nem lesznek jogosultak az EU-ban található adatbázisokra vonatkozó sui generis jogot fenntartani vagy megszerezni¹⁵. Hasonlóképpen, az uniós tagállamok állampolgárai és az itt létrehozott gazdasági társaságok nem lesznek jogosultak az Egyesült Királyságban található adatbázisokra vonatkozó sui generis jogot fenntartani vagy megszerezni.

Az Európai Bizottság digitális egységes piacra vonatkozó weboldala általános tájékoztatást nyújt a szerzői jogról: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/copyright>. Ezek az oldalak szükség esetén további információkkal frissülnek.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete (2017. június 14.) az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról (HL L 168., 2017.6.30., 1. o.). Ezt a rendeletet 2018. április 1-jétől kell alkalmazni.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 96/9/EK irányelve (1996. március 11.) az adatbázisok jogi védelméről (HL L 77., 1996.3.27., 20. o.).

¹⁵ A kilépés időpontja előtt védelemben részesülő adatbázisok tekintetében az EU a kilépésről rendelkező megállapodásban megoldásokról kíván megegyezni az Egyesült Királysággal. A szellemi tulajdonhoz fűződő jogokra (ezen belül a földrajzi árujelzőre) vonatkozó uniós álláspont alapvető elveit lásd itt: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-intellectual-property-rights-including-geographical-indications_en.

Európai Bizottság
A Tartalmak, Technológiák és Kommunikációs Hálózatok Főigazgatósága